

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. III. Corollaria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

proemium, in quo plerumque intentio Principis exponitur, si fieri possit, consulendus Princeps; demum attendenda proprietates verborum juxta stylum concedentis; nempe si privilegium est Pontificium, juxta stylum curia Romana; si Cæsareum, juxta stylum Curia Cæsareæ. Sanchez, Haunold, Palao, aliique.

2. Causa efficiens interpretationis doctrinalis [suppono ex priori Tractatu aliam esse interpretationem doctrinalem, aliam authenticam] possunt esse viri docti exponentes privilegia secundum jura, & regulas juris. Authenticæ verò nemo nisi Princeps, qui dedit privilegium; ejus quippe est juridicè & authenticè interpretari actum, cujus est condere actum, *l. sacratissime. C. de LL.* unde privilegia à Sum. Pontif. concessa, inferiores Prælati non possunt judicialiter interpretari. Salmanticens. hic cum pluribus à se relatis.

Generalibus tamen Religionum, & respectivè Provincialibus dubia privilegia non tantum doctrinaliter, sed etiam juridicè & authenticè interpretari, concessum esse, ex concessione à Julio II. facta Generali Ordinis Prædicatorum, probant Salmanticens. ibidem num. 75. ubi etiam potestatem limitandi, restringendi, imò etiam pro suis subditis tollendi usum privilegiorum ab Apostolica sede promanantium è Summ. Pontiff. Leonis X. Clementis IV. & Gregorii XIII. concessionibus probant Miranda to. 2. q. 43. a. 4. Lezana to. 1. c. 18. Suarez de Relig. to. 4. tra. 8. l. 2. c. 22. aliique.

§. II.

Quenam privilegia requirant amplam, vel strictam interpretationem?

- Suppositis, quæ in priori articulo dixi de divisione privilegii in favorabile & odiosum:
3. Dicendum primò: Privilegium contra jus commune est regulariter strictè interpretandum, *per c. sanè. & c. porro. de privilegiis.* Ratio est primò: quia quæ parte derogat juri communi, continet dispensationem, quæ est strictæ interpretationis juxta dicta in præcedentibus. Secundò, quia favor communis boni præpoller favori boni particularis: sed jus commune favet bono communi, uti privilegium bono particulari: ergo. Ideo si illegitimo concedatur privilegium ad Ordines suscipiendos, de minoribus Ordinibus accipiendum esse tradit Palao cum Authoribus à se relatis puncto 10. n. 3.
4. Ex quo inferitur, præmissam doctrinam etiam habere locum in privilegio contra specialem consuetudinem, & jus particulare, quando illa juri communi non adversantur: sunt enim instar juris communis, eandemque obtinent efficaciam, adeoque juri specialis privilegii præferri merentur. Dixi tamen, quando juri communi non adversantur: si enim adversantur, tunc privilegiorum lata explicatio favet juri communi, ideoque amplexanda, Salas disp. 20. sect. 10. n. 70. Sanchez. l. 8. disp. 1. n. 12. aliique.
5. Dixi in assertione, *regulariter*: nam excipitur primò privilegium cedens in favorem Religionis, & causæ piæ, tunc enim latè explicandum est,

tamet si aliquo modo deroget juri communi, quia summum jus est, quod pro Religione facit, *l. sumi persone. ff. de Religios. & sumpt. fun.* Ideo privilegia concessa Religiosis, militibus, studiosis sunt amplè interpretationis; interest quippe totius Reipublicæ, Religionis, & boni communis, ut ejusmodi personis faveatur; quæ de causâ licet privilegium concessum filiis familias contra jus commune strictè sit interpretandum; ita ut solum de filiis legitimis intelligatur, *per l. uli. C. de his, qui veniam arat.* accedente tamen favore Religionis & piæ causæ etiam extenditur ad legitimos, prout docent Suarez l. 8. c. 27. n. 7. Salas disp. 17. sect. 6. Palao cit. n. 5.

Excipitur secundò privilegium infernum juri communi, quia tunc non derogat juri communi, sed ipsius partem constituit, *Suar. cit. n. 8. unde Sanch. l. 8. de matrim. c. 27. n. 8. & Henricus. l. 7. de Indulgent. c. 22. inferunt, privilegia omnia Religiosis in perpetuum concessa esse latè explicanda non tantum propter favorem Religionis, de quo prius, sed etiam propter perpetuitatem, per quam reputantur, ac si forent corpori juris inserta.*

Excipitur tertio privilegium ex motu proprio, vel certâ scientiâ concessum, quod latam petit explicationem, quantumvis juri communi adversetur, tunc quippe est proprium Principis beneficium, ad cujus honoris & auctoritatis favorem pertinet, ut ipsius liberalitas latè explicetur. *Suar. cit. n. 8. Sanchez n. 5. & 6. aliique.*

Dicendum secundò. Privilegium derogans particulari juri alterius strictam requirit interpretationem, quantum patitur verborum proprietates: quia non præsumitur Princeps velle derogare ejusmodi juri quæsito, nisi illud expresserit, *ex l. 2. §. 1. ff. ne quid in loco publico. c. licet in corrigendo de offic. ordin. c. ex tuarum. de auctoritat. & usu pallii. & communi DD.* unde inferitur privilegium concessum ad plura beneficia obtinenda esse interpretandum de beneficiis non curatis, quia cum ferè semper deroget non tantum juri communi, sed etiam juri tertii, strictè est explicandum, nisi aliud exprimat. *Sanch. l. 9. disp. 2. n. 13.*

Excipitur, si privilegium per strictiorem interpretationem redderetur inutile: non enim voluntas Principis frustrari debet, juxta dicta in priori §. n. 1.

Dicendum tertio. Privilegium, quod in nullius cedit præjudicium, est amplè interpretandum; nam & est purum beneficium Principis, quod latam petit explicationem, *l. beneficium. ff. de constitut. Princ. & favores sunt ampliandi. ex R. l. 15. in 6.*

§. III.

Corollarium.

Inferes ex dictis primò: potestatem dispensandi & absolvendi à reservatis concessam sine expressione personæ dispensandæ, vel absolvendæ esse latè interpretandum; tum quia talis concessio maxime conducit ad sublevandas multorum necessitates, neque refragatur juri communi; tum quia in nullius cedit præjudicium; sicutum

aliquod esset, tunc esset iudicis ordinarii: sed huius præiudicium non est, cum delegatio ab ipso procedat, eiusque nomine exercentur. Ita communis.

Dixi notanter, *sine expressione* &c. nam si datur pro determinata persona, sive sit in favorem dispensaturi, sive dispensandi, strictè interpretandam esse, probabilius docent Suarez l. 6. de LL. c. 17. n. 7. Sayr. to. 1. c. 11. n. 8. Palaohic puncto 11. n. 5. tunc enim facultas dispensandi censetur virtualiter esse inchoata dispensatio, quæ est strictæ interpretationis.

12. Sed, inquis: Cum dispensatio sit strictæ interpretationis, cur non & facultas dispensandi, cum potentia & facultas sit propter actum? Respondeo, dispensationem in particulari esse vulnus legis, ideoque strictè interpretandam; non verò dispensationem in communi, sub qua multæ continentur bono communi, rectæque gubernationi necessariæ. Unde cum potestas dispensandi absolute data non respiciat aliquam dispensationem determinatè, sed indeterminate quæcumque utilem & necessariam pro bono communi, ideo est beneficium Reipubl. bonoque communi necessarium, ac proficuum, estque non minus amplè interpretationis, quàm potestas ordinaria dispensandi. Hinc

13. Inferes secundò. Potestatem Episcopis concessam in Trid. Sess. 24. c. 6. de reform. esse latè interpretandam, quia est facultas data indefinite pro bono communi Ecclesiæ, atque inclusa in corpore Juris. Palao n. 6. cum Sanch. aliisque.

14. Inferes tertio. Potestatem eligendi Confessarium, qui absolvat à reservatis, vel dispenseret in

votis, aliisque canonicis impedimentis, concessam per Jubilæum, vel Bullam Cruciatæ, esse latè interpretandam ex duplici causa; primò, quia datur ad bonum commune Ecclesiæ, & subveniendum publicis ipsius necessitatibus, adedque continet favorem Religionis, & piæ causæ. Secundò, quia datur ad obtinendam efficacius Indulgentiam & remissionem peccatorum, quæ est purus favor, nec in juris communis, nec in ullius alterius cedens præiudicium. Ita Suar. l. 6. de Voto c. 16. n. 3. Palao cit. n. 7. Petichacher de Leg. q. 8. n. 6.

Inferes quartò. Potestatem alicui in particulari, & in bonum privatum ipsius concessam, eligendi Confessarium, qui ipsum absolvat à censuris, & casibus reservatis, esse strictè interpretandam, quia continet exceptionem à jure communi, quo omnes alii tenentur pro abolitione accedere iudicem superiorem, neque amplius militat favor boni communis, religionis & piæ causæ. Ita AA. citati.

Inferes quinto. Privilegia Religionum alicui S. Ordini, Provinciæ, Monasterio sive directè sive per communicationem concessa regulariter habere latam interpretationem; quia sunt purus favor, & beneficium Principis, & quidem favor religionis & piæ causæ, quo nulli inferitur injuria, aut præiudicium à Summo Pontifice, uti habet in terminis D. Thomas in 4. dist. 17. q. 3. a. 3. quæstione. 5. ad 1. & in opusc. 19. contra impugnatores Religion. c. 4. prope finem, & tenent Palaus tract. 3. disp. 4. puncto 10. n. 6. Azor l. 1. parte 1. c. 23. q. 2. Laymann l. 1. tract. 4. c. 23. n. 6. Bordon. to. 2. resolut. 32. Salmantic. hic puncto 6. n. 86. aliisque complures.

ARTICULUS IV.

De extensione & communicatione privilegiorum.

SUMMARI A.

1. Privilegium non extenditur nisi ad casum formaliter, aut virtualiter expressos.
2. Similitudo, aut paritas rationis, non sufficit ad extensionem.
3. Objectiones solvuntur.
4. Quid sit, & quomodo fiat communicatio privilegiorum?
5. Per communicationem non tribuitur usus, sed jus utendi.
6. Potest extendi ad privilegia concedenda.
7. Clausula restringens quandoque impedit communicationem.
8. Effectus communicationis.
9. Omnes Religiosi Ordines probabiliter communicant in privilegiis.
10. Etiam in concedendis.
11. An privilegium uni Ordini vel loco concessum extendatur ad omnes?
12. Ratio in contrarium.
13. Resolutio cum limitatione.
14. Concessa Officialibus unius ordinis ratione officii communicantur Officialibus alterius Ordinis.
15. Privilegia Prælatorum non sunt communicata inferioribus.
16. Privilegia alicujus Religionis statui adversantia illi non communicantur.
17. Privilegia derogantia juri tertii non communicantur.
18. In communicatione non comprehenduntur gratia prævio examine Cardinalium particulariter concessa.
19. Privilegia Societatis Jesu communicantur sine dependentia à Generali Ordinis.

§. I.

De extensione privilegiorum.

Discendum primò. Privilegium non extenditur, nisi ad casum & personas formaliter, aut virtualiter in privilegio expressos. Ratio est, quòd privilegium unice dependeat à voluntate privilegiantis, quæ non nisi verborum expressione sit manifesta. Unde communiter dicitur, privilegia tantum valere, quantum sonant. Dixi tamen formaliter & virtualiter: nam illa dicimus exprimi virtualiter, sine quibus privilegium inutile redderetur, nullumque commodum afferret privilegiato; cum igitur Princeps in privilegio inten-